

Mai, en la història contemporània, els progressistes no havien tingut a les Balears tant poder institucional, i la dreta tan poc.

El pacte entre UM, PSOE i Bloc és a punt de tancar-se. El dimecres a la nit es féu la passa definitiva: UM escenificà el rebuig a negociar amb el PP. Així, el centre-esquerra assolirà el màxim poder institucional de la història a les Balears. Francesc Antich serà, per segona vegada, president del Govern de les Illes Balears. El daltabaix sofert pel PP és molt més intens que la simple pèrdua del Govern, perquè queda en la pitjor situació de la història.

Carabassa d'UM al PP. El dijous, dia 14 de juny –tal com informà EL TEMPS en el número anterior– Jaume Matas i Maria Antònia Munar dinaren plegats. Segons les fonts consultades, la trobada va ser tensa. Munar sembla que retragué a Matas la persecució de què havia estat objecte tant pel PP com per mitjans de comunicació propers als conservadors: el diari *El Mundo* - *El Día de Baleares*, i també, en certs aspectes, la ràdio i la televisió autonòmiques, IB3. Així i tot, la presidenta d'UM es mostrà decidida a escoltar la proposta que li fes i a transmetre-la a la comissió executiva del seu partit per valorar-la. El president del PP –que durant la roda de premsa posterior assegurà que “no s’havia parlat de càrrecs”– oferí a Munar, segons que asseguren les fonts informadores, la batllia de Palma, la gestió exclusiva del Consell de Mallorca, el senador autonòmic, entre dues i quatre conselleries del Govern i la presidència del Parlament. Tot i reconèixer la “generositat” de l’oferta, Munar recordà a Matas que Unió Mallorquina havia decidit quasi per unanimitat del consell polític –el dia 11– d’intentar un pacte amb l’esquerra com a primera opció. I que, en conseqüència, l’endemà passat donaria el suport a la candidata socialista a

Les Illes Balears més progressistes

UM s'ha decidit per pactar amb l'esquerra i envlar el PP a l'oposició a tot arreu allà on ha pogut.

l'Ajuntament de Palma, Aina Calvo. Malgrat aquest anunci, li digué que la setmana passada li tornaria la resposta a l'oferta per a la resta d'institucions: Consell de Mallorca i Govern.

El dilluns dia 18 es reprengueren les negociacions entre, per una banda, UM i PSOE, i, per una altra, PSOE i Bloc. Dimarts es manifestaren divergències serioses amb el Bloc, que volia fer valer els seus vots per a obtenir més quota de poder que no la que li oferien els socialistes. Fins i tot es va fer córrer la idea –recollida per alguns mitjans– que el Bloc es podria pensar de votar les investidures progressistes del president del Govern i de la presidenta del Consell de Mallorca però sense acceptar d'entrar en els governs respectius. La dreta tenia l'última esperança en aquest aparent col·lapse de socialistes i Bloc: que de resultes d'això UM acceptés l'entesa amb el PP. Dimecres al vespre hi havia convocada la comissió executiva d'UM. Coincidia amb la crisi negociadora entre PSOE i Bloc, partits que el mateix dia a l'horabaixa es tornaven reunir per mirar de desbloquejar la situació. Arribaren a un acord, si bé quedava pendent alguna conselleria –a l'hora de tancar aquesta edició es mantenia la incògnita– que tot dos volien. Malgrat tot, dimecres a l'horabaixa el camí per al pacte tripartit –PSOE, UM i Bloc– quedava net d'entrebancs essencials. Així degué comunicar-ho el PSOE als dirigents d'UM, que eren reunits en aquells moments.

En acabar la reunió de l'executiva, Munar comparegué davant els mitjans de comunicació. Amb un tarannà tranquil –com sempre–, relaxat –havia anat a comprar a Madrid el dia abans, al passeig de Castellana– i desplegant tot el seu llenguatge no verbal, com d'hàbitud, la presidenta d'UM deixà clar a tots els periodistes que el pacte amb el PP era impossible. No ho digué així, però tothom ho va entendre. Digué, que no fou pas poc, que l'oferta del PP havia estat considerada “assumible”, però com que negociava amb l'esquerra no semblava “oportú” d'iniciar una “doble negociació” que podria donar “imatge de mercadeig de càrrecs”. I es mostrà “confiada” a tancar un acord amb els progressistes “abans de dimarts que ve”. Que és el dia que pareix –no és confirmat– que s'haurà de constituir el Parla-

Dimarts es manifestaren divergències entre el PSOE i el Bloc, que volia fer valer els seus vots per obtenir més quota de poder que no la que li oferien els socialistes

ment. Encara més: la presidenta d'UM assegurà –a preguntes dels periodistes– que no té previst de reunir-se amb Matas, ni que ningú del seu partit es vegi amb dirigents del PP, perquè “no té sentit”, i que es limitaria a “comunicar-li telefònicament” la decisió presa. I afegí: “Ara bé, si vol que ens vegem, que fem una reunió, no hi cap problema.” Més que allò que deia, importava com ho deia. Tothom ho va entendre a la perfecció. Basta veure les portades dels diaris de Palma l'endemà: “Munar espera tancar abans de dimarts el pacte amb l'esquerra” (*Diari de Balears*). “UM rebutja l'oferta del PP i decideix pactar amb l'esquerra” (*Última Hora*), “Munar menysprea Matas i suggereix que el Pacte és a punt de tancar-se” (*El Mundo - El Día de Baleares*) i “UM rebutja al PP i és a punt de tancar un acord amb l'esquerra per al Govern i el Consell” (*Diario de Mallorca*).

Així, doncs, el pacte de progrés és gairebé fet, tot esperant de polir els serrells pendents. Val a dir, però, que no es farà servir la denominació *pacte de progrés*. Els estratèges del PSOE i d'UM no volen que s'identifiquin els governs balear i del consell mallorquí amb aquest nom, per raons òbvies: no els agraden les reminiscències del passat. Un dirigent d'UM confessava a aquest setmanari que “no és que sigui res essencial, però per a nosaltres té una certa importància; no volem recordar a la gent allò que passà el 1999. A més, per què s'han de batejar d'una manera o d'una altra els governs?”. Amb tota probabilitat el *pacte de progrés* no tornarà existir. A hores d'ara no se sap quin nom que posaran a l'acord, si és que li'n posen cap. A tots els documents que s'han intercanviat els partits negociadors, els encapçalaments fan referència a “acords de governabi-

El PP perd poder institucional, però no pas

El PP va obtenir el 27 de maig el 46% dels vots emesos al Parlament de les Illes Balears. És a dir, 191.517 sufragis, sense comptar els dels residents absents. Fa quatre anys foren 189.830 i el 44,7%. L'augment d'enguany és poc en nombres absoluts i en tant per cent és per sota de l'increment del cens. Tanmateix, és un registre enorme. A cada illa la posició conservadora també és molt sòlida. A Mallorca va assolir 156.278 vots (46,6%), a Menorca 15.706 (43%), a Eivissa 19.533 (47,1%) i a Formentera 1.769 (54,4%); el 2003 els registres obtinguts foren, respectivament: 155.641 (45%), 14.253 (39,1%), 20.668 (50,4%) i 1.647 (53,4%). Aquesta fortalesa conservadora es tradueix en una distància respecte al segon partit, el PSOE, de gairebé 20 punts i 78.000 vots. Si enguany el PP no té majoria absoluta és per una mena de *miracle*, perquè l'escó que perdé a Eivissa va ser a punt de recuperar-lo tant a Menorca com a Mallorca, però al final, per molt pocs vots, ni a l'una illa ni a l'altra no n'obtingué cap. Per exemple, si UM hagués fet 462 vots menys al Parlament per Mallorca, el PP tindria 30 diputats, majoria absoluta i Jaume Matas seria president. Tan prim com això li ha vingut a UM i a l'esquerra. A les Balears, la diferència entre tot o res, cel i infern, va de molt poquet. Sempre ha estat així. I res no fa pensar que d'aquí a quatre anys no torni ser així. És una lliçó que UM, PSOE i Bloc han d'aprendre si no volen tornar viure el 2011 una nit electoral com la de 2003.

M. P.

Aina Calvo

litat" o "estabilitat", fins i tot "sostenibilitat" o paraules semblants que traspuen voluntat d'unió, de sentit institucional i de fer pinya. Exactament a la inversa d'allò que fou el pacte de progrés de 1999-2003.

El poder institucional progressista. L'acord que se signi portarà a una circumstància política insòlita en la història contemporània balear. Serà la primera vegada que la dreta és fora de les principals institucions. El poder polític que tindrà el PP serà mínim. I, consegüentment, el poder a les mans

del centre-esquerra serà el més important que hagi tingut mai. Sobretot el PSOE, que disposarà de la presidència dels consells insulars de Menorca, Eivissa, Mallorca –el de Formentera, quan es creï d'aquí a unes setmanes, serà per a Gent per Formentera–, de la presidència del Govern i de la batllia de Palma. És una situació política que no s'havia vist mai. Quan el 1999 es formà el pacte de progrés, l'esquerra tenia els consells de Menorca i de les Pitiüses, UM governà el de Mallorca amb el PSM, el Govern era format per PSOE, PSM i EU-Verds, però a l'Ajuntament

de Palma hi tenia majoria absoluta el PP. I el govern de l'estat espanyol era a les mans de José María Aznar. Cal recordar que aquestes dues institucions foren essencials per a evitar que el PP entràs en una crisi interna. Encara més: es convertiren en ariets contra el govern progressista. Ara, en canvi, el PP s'enfronta a la pitjor situació de la seva història perquè és orfe de poder institucional important. Té uns quants ajuntaments amb un cert pes, però no són de tanta entitat pressupostària per a engolir la legió de càrrecs conservadors que es quedaran sense res –diuen que uns 1.500–, ni de tant de valor polític per a poder convertir-los en instruments de lluita contra les institucions governades pels progressistes. Hi ha moltes probabilitats que el PP entri en una profunda crisi, fruit d'aquest desastre, tot i que caldrà esperar a veure què passa a les eleccions espanyoles. Perquè, sens dubte, si Mariano Rajoy es convertís en president els conservadors illencs en rebrien un cop de mà. Tanmateix, si el PP no governa Espanya, es trobaran abocats a una crisi interna –que s'ha insinuat amb encreuaments d'acusacions per la derrota– de conseqüències imprevisibles. Justament aquest és l'objectiu estratègic d'UM: deixar els conservadors amb el mínim poder possible per mirar de créixer a costa seva en el futur.

El poder que perd el PP no és, tan

Matas plega

Confiava cegament a obtenir la majoria absoluta. I no. La cara que feia la nit electoral ho deia tot. Jaume Matas era un home derrotat. Desencaixat. No entenia què li havia passat. I sabia que el pacte amb UM era gairebé impossible. Ho intentà, però Maria Antònia Munar li donà carabassa. En tenir la certesa del fracàs, Matas, un polític que sempre ha actuat pensant en si mateix, ha acceptat una oferta important d'una empresa privada –no se sap quina, però hi ha fonts que apunten a alguna del seu amic Florentino Pérez– que el durà a residir a la capital dels Estats Units. I ha dimitit. No prendrà possessió de l'escó i mantindrà la presidència del PP de manera purament formal fins al pròxim congrés, després de les eleccions generals. Matas ha pres la pitjor decisió per al seu partit en el pitjor moment de la història del PP balear. Clou així una biografia política marcada sempre pel personalisme. Accedí a la presidència el 1996 gràcies a Gabriel Cañellas i traint

Cristòfol Soler. Essent president (1996-1999), traí Cañellas per consolidar-se. Quan perdé el càrrec (1999) se n'anà a Madrid com a ministre gràcies al seu amic Zaplana (2000). I, novament com a president (2003-2007), ha fet i desfet com ha volgut, convençut que els ciutadans el premiarien. Volia no tan sols la majoria absoluta, sinó un resultat històric per a ell. Al final res: una sortida dramàtica per la porta de darrere de la política, i deixant el partit en la pitjor situació possible.

M. P.

Els socialistes aconseguixen les presidències del poder autonòmic. Presidiran el Govern de les Illes Balears –Francesc Antich– i tots els consells Insulars: Francina Armengol a Mallorca, Joana Barceló a Menorca i Xico Tarrés a Eivissa.

sols, el Govern de les Illes Balears. A cada illa també els minva molt. A Mallorca, a resultes dels pactes entre UM i l'esquerra, les forces progressistes fan seu el Consell, que serà presidit per la socialista Francina Armengol. A més, el panorama municipal també els somriu. El dia 16 de juny, una exultant

Aina Calvo, del PSOE, prenia possessió del càrrec de batllessa de Palma gràcies als vots d'UM (dos regidors) i del Bloc (dos més). El mateix dia es formaven la resta dels consistoris. A molts es repetia la mateixa foto: unió d'UM amb l'esquerra. El poder municipal del PP reculava. El 2003 els con-

servadors obtingueren les batllies –fos amb majoria absoluta o mitjançant pactes– de 35 ajuntaments. Sobre 53 que en total en té Mallorca. És a dir, dos terços del poder municipal mallorquí era per al PP. Doncs bé, enguany ha baixat a 23 alcaldies: el 43% del total. No és poc, però és bastant menys

El bipartidisme creix a les Balears

Dels 416.297 vots emesos el passat 27 de maig a les Balears, 304.656 anaren a parar al binomi PP-PSOE. És a dir, que el 73% dels votants optaren per una de les dues forces majoritàries. Fa quatre anys aquest índex fou del 68%. I el 1999, del 66%. És evident, per tant, que creix el bipartidisme. I això que no s'hi compta el vot socialista que hi ha dins la coalició PSOE - Eivissa pel Canvi.

A Mallorca, que és a on el cos electoral és més gros (80,8% dels votants efectius i 78,1% del cens) progressa amb més intensitat que no al conjunt balear. En efecte, el 1999 el 67,5% dels mallorquins optaren per PP-PSOE, el 2003 ja foren el 71% i enguany el 76%. La tendència cap a la polaritat electoral s'ha accentuat aquests darrers vuit anys gràcies a la recuperació del vot del PSOE, mentre que el del PP es manté molt estable. Els damnificats pel fenomen són els partits petits: el Bloc i UM.

A cada elecció que passa, les forces minoritàries tenen marges més estrets per a sobreviure. UM s'ha salvat de perdre un escó per, només, 462 vots, mentre que el total de recollits al Parlament, 28.006, li representen una pèrdua de 3.775 vots amb relació a quatre anys abans, quan en féu 31.781; és a dir, ha tingut una minva de quasi l'11,8%. El Bloc ha baixat un escó –amb relació als cinc assolits el 2003 per PSM i EU-Verds separatament–, però la disminució de vot ha estat molt important: de 51.633 sufragis als actuals 37.349; és a dir, 14.284 menys, que representen un descens del 27,6%.

Amb aquest panorama, tant Unió Mallorquina com el Bloc hauran de fer replantejaments seriosos. Altrament, els marges electorals se'ls aniran estrenyent cada cop més perquè el bipartidisme creix molt, i molt perillósament per als seus interessos.

Miquel Payeras

MIQUEL PAYERAS / EFE

d'allò que tenia. La cosa pitjor per als conservadors és que de les 23 vares de comandament municipal que han sumat a Mallorca, només 5 –Llucmajor, Marratxí, Calvià, Inca i Manacor– són localitats importants. La resta són pobles petits.

A Menorca, la socialista Joana Barceló serà novament presidenta del Consell a conseqüència del pacte entre PSOE i PSM-Verds. En l'àmbit municipal el PP sembla haver-hi progressat, perquè el 2003 només tenia una batllia, Ciutadella, i ara també té es Migjorn Gran i, gràcies als pactes, el 2008 en tindrà una altra, es Castell. Però és un miratge. Totes tres són en situació inestable. A Ciutadella el batlle té minoria i ha estat elegit per les diferències entre PSOE i els independents, però podria caure fàcilment o bé passar un fum per governar. A es Castell uns independents han obtingut l'alcaldia mercès a un pacte amb el PP, partit al qual cediran la batllia el 2008. I a es Migjorn Gran el PP obté el poder en minoria per les desavinences entre PSOE i la coalició PSM-EU l'única representant de la qual s'abstingué; és una batllia en tan extrema debilitat que, si els d'esqueres són capaços de posar-se d'acord,

en qualsevol moment poden fer fora el batlle conservador o, si no, impedir-li de governar còmodament. El PSOE hi té, gràcies a pactes, tres de les vuit batllies: Maó, Alaior i Sant Lluís. L'Entesa –formació d'esqueres formada pel PSM i més grups minoritaris– en té dues: es Mercadal i Ferreries.

A Eivissa el Consell serà presidit pel socialista Xico Tarrés, cap de llista de la coalició PSOE - Eivissa pel Canvi. Pel que fa als municipis, l'esquerra passa d'una batllia a dues. Pareix poc, però no ho és. Perquè, malgrat la campanya furibunda contra el PSOE per part del diari *El Mundo - El Día de Baleares* i tota la dreta –arran de l'afer de suposada corrupció a l'ajuntament de Vila–, el PSOE - Eivissa pel Canvi hi ha augmentat el suport popular i hi ha guanyat per 1.600 vots, i amb majoria absoluta; fa quatre anys només hi guanyà per uns 300 sufragis. Però, a més, l'altra batllia és tot un símbol: l'esquerra ha guanyat a Sant Josep, un municipi emblema del poder conser-

Ei poder que perd el PP no és només el Govern. A cada illa també minva molt

vador, en el qual el PP tenia el govern des de feia vint-i-quatre anys. Els altres consistoris continuen a les mans de la dreta, tot i que hi ha perdut vots.

I, finalment, a Formentera la nova formació d'esquerra, Gent per Formentera, hi ha guanyat la batllia gràcies a un resultat espectacular i al suport del PSOE. La majoria municipal es convertirà en el futur Consell de Formentera d'ací a poc temps –tal com estableix el nou Estatut d'Autonomia– i serà presidit per Jaume Serra, de Gent per Formentera.

Miquel Payeras

SUBSCRIU-TE A L'AVENC

Història, literatura, art, teatre, música...
Reportatges, entrevistes i assaigs,
la crònica mensual d'un país
a través del seu passat i del seu present.

Tornar als clàssics

LA REVISTA QUE CAL LLEGIR

Fes ara
la teva
comanda per:

Telèfon ☎
93 245 79 21

Fax 📠
93 265 44 16

Internet @
www.lavenc.cat